

Моторне (Транспортне)
Страхове Бюро України
Лист Рекомендацій
Зовнішнього Аудитора Дирекції
та Президії Бюро

Серпень 2014

Зміст

I. Рекомендації щодо фінансової звітності Бюро

- Загальні рекомендації щодо організації та ведення операційної діяльності стор.
- Рекомендації щодо організації обліку стор.
- Рекомендації щодо внутрішніх нормативних документів стор.
- Рекомендації щодо обліку страхової діяльності стор.
- Рекомендації щодо обліку резервів під зобов'язання стор.
- Рекомендації щодо обліку залишків за операціями з іншими Бюро стор.
- Рекомендації щодо обліку основних засобів стор.
- Рекомендації щодо обліку запасів стор.
- Рекомендації щодо обліку грошових коштів та інвестицій стор.
- Рекомендації щодо обліку доходів і витрат стор.

II. Рекомендації щодо IT-середовища Бюро

- Загальні рекомендації щодо інформаційної безпеки стор.
- Рекомендації щодо інформаційного забезпечення неперервності діяльності стор.
- Рекомендації щодо управління змінами стор.
- Рекомендації щодо управління проектами стор.

I. Рекомендації щодо фінансової звітності Бюро

Загальні рекомендації щодо організації
та ведення операційної діяльності

Розробка та впровадження інвестиційної політики

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами було встановлено, що вибір банку та умов розміщення тимчасово вільних коштів централізованих страхових резервних фондів здійснюються за суб'єктивними факторам окремими посадовими особами Бюро. Незважаючи на відповідність таких дій вимогам Статуту, Положень про централізовані страхові резервні фонди та облікової політики, немає документу, який би контролював, координував чи обмежував інвестиційну діяльність. Це, зокрема, призвело до значної концентрації грошових коштів у 3-х банках та в гривні станом на 31 грудня 2013, а також пролонгації протягом 2013 року депозитних договорів без перегляду відсоткових ставок.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Відсутність прозорої інвестиційної політики збільшує фінансові ризики Бюро, зокрема через значну концентрацію.Дана ситуація може призводити до «прихованих збитків» через застосування нижчих від ринкових відсоткових ставок, що при застосуванні положень МСФЗ буде збільшувати витрати відповідних періодів як збиток при первісному визнанні фінансового інструмента.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Розробити та ухвалити Інвестиційну політику на засадах збереження вартості заощаджень, обачності та диверсифікації, яка б містила допустимі умови розміщення тимчасово вільних коштів централізованих страхових резервних фондів (максимальні строки, ліміти для окремих банків, допустимі відсоткові ставки, тощо).Проводити регулярний моніторинг ринку банківських вкладів та періодично переглядати допустимі умови розміщення.
Відповідь Бюро	

Впровадження контролю за раціональним здійсненням витрат. Запровадження тендерної процедури

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В рамках проведення аудиту нами було виявлено, що Бюро співпрацює із обслуговуючими організаціями на умовах комерційних договорів, але без проведення попередніх тендерних процедур.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Відсутність тендерної процедури створює підґрунтя для завищення цін постачальниками послуг та товарів та перешкоджає об'єктивній оцінці відповідності умов укладених договорів ринковим, та може призвести до нераціонального використання коштів, через потенційне завищення цін постачальниками та підрядниками.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Розробити та ухвалити Процедура здійснення тендерних закупівель (яка б у тому числі містила перелік та ліміт витрат, для здійснення яких проведення тендеру не є обов'язковим)Розробити та ухвалити Положення про тендерний комітетЗдійснювати вибір ключових постачальників та підрядників на тендерній основі
Відповідь Бюро	

Посилення контролю за ефективністю використання коштів фонду попереджувальних заходів, наданих субреципієнтам

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В рамках аудиту нами виявлено значну концентрацію використання фонду попереджувальних заходів (понад 85% річних витрачань) з одним контрагентом. При цьому, Бюро не проводить аналіз цільового та раціонального використання отриманих реципієнтом коштів.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Відсутність зазначеного аналізу підвищує ризик нераціонального використання коштів реципієнтом, що може призводити до необґрунтованого збільшення використання фонду попереджувальних заходів
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Розробити та запровадити механізм звітності реципієнтів перед М(Т)СБУПроводити аналіз раціонального використання коштів реципієнтамиФінансувати діяльність реципієнтів у сумах обґрунтованих витратЗдійснювати вибір ключових реципієнтів на тендерній основі
Відповідь Бюро	

Перегляд умов співробітництва з типографіями

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	<p>В ході аудиту нами було встановлено, що бланки полісів централізовано замовляються М(Т)СБУ у єдиного постачальника (ТОВ «Бланк-Прес»). При цьому умовами договору передбачена 100% передоплата за бланки, що друкуватимуться протягом року, а також їх зберігання у друкарні до моменту передачі страховим компаніям.</p> <p>Інвентаризація бланків у присутності співробітника М(Т)СБУ не здійснюється. Видача страховим компаніям відбувається від імені М(Т)СБУ та оформлюється актами, бланки яких із печаткою Бюро передаються друкарні заздалегідь.</p>
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">• 100% передоплата на рік вперед є нестандартною практикою для типографічного ринку та підвищує ризик невиконання контрагентом умов договору.• Непроведення інвентаризації створює передумови до відсутності надрукованих бланків на звітну дату (бланки можуть друкуватись підприємством відповідно до отриманих заявок), тобто завищення сум запасів, представлених у фінансових звітах Бюро.• Наявність у друкарні порожніх документів із печаткою М(Т)СБУ створює ризик здійснення операцій від імені Бюро, але без його відома.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Переглянути умови договору із друкарнею та понизити відсоток передоплати.• На звітну дату проводити інвентаризацію бланків полісів у присутності відповідального працівника М(Т)СБУ.• Переглянути процедуру оформлення видачі бланків страховикам, з оформленням актів прийому-передачі від імені друкарні, за дорученням М(Т)СБУ.
Відповідь Бюро	

Розробка єдиного для всіх повних членів підходу до обліку ПАУЗК

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами було встановлено, що фінансові відносини в рамках Проекту Адміністрування Української Зеленої Карти (ПАУЗК) регулюються Порядком фінансових взаємовідносин між страховиками-повними членами МТСБУ для забезпечення безумовного виконання зобов'язань за договорами міжнародного страхування. Проте, у зазначеному документі та обліковій політиці Бюро відсутні положення стосовно обліку даних відносин. Також відсутні додаткові тлумачення для учасників ринку щодо здійснення та обліку діяльності в рамках ПАУЗК.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Відсутність політики обліку ПАУЗК порушує принцип послідовності обліку, встановлений пунктом 7 статті 6 розділу I НСБО1.Відсутність тлумачень положень ПАУЗК з боку Бюро може призвести до застосування різних облікових та управлінських підходів до ПАУЗК страховими компаніями.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Розробити та ухвалити політику обліку фінансових відносин в рамках ПАУЗК.Провести додаткові консультації з та за необхідності надати роз'яснення учасникам ринку Зеленої карти щодо їх прав, обов'язків та особливостей обліку в рамках основних процедур ПАУЗК
Відповідь Бюро	

Розробка та запровадження прозорої схеми корпоративного управління та розподілу обов'язків між керівними органами

Пріоритет	Середній
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході проведення аудиту ми звернули увагу на те, що схема корпоративного управління є складною та непрозорою. Зокрема, нею передбачено наявність 5 органів управління різних рівнів без чіткого розмежування окремих функцій (фактично Координаційна рада Бюро може виконувати функції Президії та Загальних зборів членів М(Т)СБУ).
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">• Відсутність прозорої схеми корпоративного управління ускладнює своєчасне прийняття управлінських рішень.• Ускладнюється визначення правомірності рішень, прийнятих управлінськими органами• Підвищується ризик превалювання рішень окремих органів над системою внутрішніх контролів
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Розробити проект змін до Статуту Бюро з метою спрощення схеми корпоративного управління• Ініціювати внесення відповідних змін щодо структури корпоративного управління до закону Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів
Відповідь Бюро	

Аналіз ризику концентрації

Пріоритет	Середній
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	<p>В ході проведення аудиторських процедур нами виявлено значну концентрацію операцій Бюро з окремими контрагентами. Зокрема, станом на 31 грудня 2013 року 100% довгострокової дебіторської заборгованості було зосереджено в одному банку, 86% грошових коштів та 85% поточних інвестицій було зосереджено у трьох банках. Протягом 2013 року 85% відсотків використання фонду попереджувальних заходів було спрямовано на фінансування однієї установи, 100% послуг із супроводження ЦБД та постачання бланків полісів були отримані від однієї установи. При цьому аналіз ризику концентрації діяльності Бюро не проводився.</p>
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">• Наявність значної концентрації та відсутність її аналізу підвищують ризик порушення безперервності діяльності Бюро у разі дефолту ключових контрагентів
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Запровадити регулярний аналіз ризику концентрації діяльності Бюро• Вжити заходів щодо зменшення концентрації залишків та операцій за наведеними статтями фінансової звітності
Відповідь Бюро	

Аналіз валютної позиції Бюро та валютного ризику

Пріоритет	Середній
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході проведення аудиторських процедур нами встановлено, що значна частка операцій М(Т)СБУ (страхові виплати та регресні вимоги) проводиться з іноземними контрагентами (Бюро інших країн), при цьому аналіз валютної позиції Бюро не проводиться.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Відсутність аналізу валютної позиції не дозволяє Бюро оцінити власну валютну ліквідність, призводячи до неврахування останньої при здійсненні фінансових інвестицій.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Здійснювати регулярний аналіз валютної позиції Бюро (не рідше 1 разу на місяць)Враховувати валютну позицію Бюро при здійсненні інвестиційних рішень
Відповідь Бюро	

Рекомендації щодо організації обліку

Розробка та впровадження деталізованого плану рахунків та їх аналітичного групування у статті фінансової звітності

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	<p>В ході аудиту нами було встановлено, що Бюро обмежено використовує план рахунків бухгалтерського обліку, затверджений Наказом Міністерства Фінансів України від N 291 від 30.11.1999. Зокрема на рахунках 9-го класу не відображаються суми амортизаційних відрахувань, суми виплачених страхових відшкодувань, використання фонду фінансування діяльності, тощо. Формування звіту про прибутки та збитки при цьому потребує мануальних коригувань, зокрема перенесення оборотів за балансовими рахунками до статей звіту.</p>
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Відсутність групування рахунків у статті форм звітності не дозволяє автоматизувати процес складання даних форм, ускладнює зведення Балансу та Звіту про прибутки та збитки, та враховуючи необхідність мануальних коригувань, що не знаходять відображення в обліковій системі, підвищує ризик допущення та невиявлення помилок через «людський фактор».Через відсутність бухгалтерських записів визнання доходів та витрат підвищується ризик неповного та недостовірного відображення останніх у фінансовій звітності Бюро
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Розробити та затвердити деталізований план синтетичних рахунків, а також групування аналітичних рахунків у статті фінансової звітності.Автоматизувати складання попереднього Балансу та Звіту про прибутки та збитки на основі аналітичного групування рахунків обліку.
Відповідь Бюро	

Розробка та впровадження облікової політики згідно МСФЗ

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	<p>В ході аудиту нами було встановлено, що у своїй діяльності Бюро керується обліковою політикою, затвердженою Наказом Генерального Директора Про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику М(Т)СБУ від 12 січня 2012 року. Дана облікова політика не є повною, оскільки не прокриває всіх операцій, що здійснюються Бюро. Зокрема політика не адресує облік операцій в рамках ПАУЗК та операції, за якими МТСБУ несе страховий ризик, не уточнює облік депозитних рахунків, не надає визначень грошових еквівалентів, тощо.</p> <p>Крім того, згідно вимог абзацу 5 статті 2 Порядку подання фінансової звітності, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 28 лютого 2000 року N 419, починаючи із 1 січня 2014 року М(Т)СБУ має складати фінансову звітність за МСФЗ.</p>
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Відсутність облікової політики може призвести до помилок та викривлень у фінансовій звітності.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Рекомендуємо у найкоротші терміни розробити та прийняти нову облікову політику згідно Міжнародних стандартів фінансової звітності
Відповідь Бюро	

Запровадження сучасної комплексної облікової системи, яка б дозволила вести облік страхової діяльності

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	Основною обліковою системою Бюро є 1С Бухгалтерія 7 без додаткових надбудов чи налаштувань. На нашу думку, функціонал даної облікової системи не дозволяє повною мірою та з достатньою точністю вести облік господарських операцій Бюро (зокрема в система не має блоку обліку страхової діяльності, у ній не налагоджений автоматичний розрахунок відсоткових доходів, тощо).
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">• Невідповідність облікової системи господарським операціям Бюро призводить до неповного та неточного відображення господарських операцій у фінансовій звітності.• Відсутність необхідного функціоналу системи унеможлиблює ведення бухгалтерських записів у відповідності до вимог чинного законодавства про бухгалтерський облік
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Модернізувати облікову систему шляхом запровадження комплексного програмного продукту, який би, зокрема, передбачав ведення обліку страхової діяльності
Відповідь Бюро	

Інтеграція розрізнених баз до єдиної облікової системи

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	<p>В ході аудиту нами було встановлено, що основною обліковою системою Бюро є 1С Бухгалтерія версії 7, проте первинний облік окремих операцій ведеться у відокремлених системах чи базах даних, які не синхронізуються з 1С. Зокрема, облік отриманих страхових повідомлень ведеться у середовищах MS Access та Excel, облік розподілу інвестиційного доходу та залишків у централізованих страхових резервних фондів – у MS Excel. У цих середовищах продукується паперовий документ, після візування якого, робиться відповідний бухгалтерський запис у 1С.</p>
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Відсутність автоматизованого обміну даними між обліковими системами призводить до неповного відображення інформації у основній обліковій системі. Зокрема через відсутність зв'язку між системою обліку страхових повідомлень та 1С, інформація про страхові випадки відображається у фінансовій звітності лише у момент здійснення регламентної виплати, що призводить до заниження зобов'язань Бюро за страховими виплатами.У разі втрати файлу Excel, наявна у ньому інформація не підлягатиме відновленню, а саму втрату буде неможливо ідентифікувати.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Модернізувати облікову систему шляхом запровадження комплексного програмного продукту, який би дозволив інтегрувати розрізнені бази даних.Запровадити автоматичний обмін даними між обліковими системами, що забезпечить своєчасне надходження облікової інформації до фінансової звітності, а також замінити MS Excel на більш надійне середовище.
Відповідь Бюро	

Рекомендації щодо внутрішніх нормативних документів

Інвентаризація внутрішньої нормативної бази, приведення до відповідності нормативної бази й існуючих практик

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	<p>В ході аудиту нами було встановлено, що окремі операції М(Т)СБУ здійснювались із порушенням вимог внутрішніх нормативних документів. Зокрема у супереч вимогам пунктів 4.1 та 4.3 Положення про централізований страховий резервний фонд захисту потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах, ремонти адміністративної будівлі, здійснені після 2005 року проводились за рахунок зазначеного фонду. У супереч вимогам пункту 2.4 Порядку фінансових взаємовідносин між страховиками-повними членами МТСБУ для забезпечення безумовного виконання зобов'язань за договорами міжнародного страхування та рішенню Загальних зборів повних членів 113/2013 від 15/01/2013, станом на 31/12/2013 тимчасово вільні кошти ПАУЗК були розміщені у ПАТ «Дочірній банк Сбербанку Росії»</p>
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Відхилення від вимог внутрішніх нормативних документів підвищує фінансові ризики Бюро, а також дає підґрунтя для оскарження прийнятих управлінських рішень, яке потенційно може призвести до фінансових санкцій щодо Бюро, а також репутаційних ризиків в рамках міжнародних відносин із Радою Бюро.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Провести інвентаризацію внутрішньої нормативної бази.Привести до відповідності нормативну базу й існуючі практики.Розробити систему внутрішніх контролів, яка дозволяла б попереджати та виявляти відхилення прийнятих управлінських рішень від вимог внутрішніх нормативних документів (запровадити обов'язкову перевірку відповідності прийнятих управлінських рішень внутрішній нормативній базі Бюро).
Відповідь Бюро	

Рекомендації щодо обліку страхової діяльності

Розробка та впровадження методологічних засад обліку страхової діяльності Бюро (регламентні виплати)

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	<p>В ході аудиту нами було встановлено, що відповідно до пунктів 41.1 та 41.2 статті 41 Закону України Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, МТСБУ у разі настання обумовлених у Законі страхових випадків відшкодовує шкоду (здійснює регламентні виплати), а відповідно несе страховий ризик.</p> <p>При цьому у фінансовій звітності МТСБУ не відображені суми страхових резервів, які б відображали вплив прийнятого страхового ризику на фінансовий стан Бюро.</p>
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Відсутність страхових резервів у звіті про фінансовий стан Бюро не у повній мірі відображає потенційні зобов'язання Бюро з регламентних страхових виплат та не розкриває страхової діяльності Бюро. Таким чином користувачі звітності не в змозі отримати прозору та повну інформацію, подання якої зокрема передбачається принципом повного висвітлення, прописаного у абзаці 6, статті 6 НСБО1.Дана невідповідність стала однією з підстав для висловлення умовно-позитивної думки стосовно фінансової звітності за 2013 рік.
Рекомендації	<p>Ми рекомендуємо Бюро здійснити аналіз страхових ризиків та їх висвітлення у фінансовій звітності. Зокрема ми рекомендуємо:</p> <ul style="list-style-type: none">отримати консультацію актуаріїв стосовно технічної можливості та доцільності розрахунку резерву страхових подій, що відбулися, але не були заявленіналагодити відображення у фінансовій звітності резерву заявлених, але не врегульованих страхових подій для страхових випадків, за якими Бюро отримало відповідні повідомлення про настаннярозробити та впровадити методологічні засади розрахунку та обліку страхових премій, отриманих за прийняття страхового ризику
Відповідь Бюро	

Рекомендації щодо обліку резервів під зобов'язання

Проведення аналізу вірогідності виплат за судовим позовами проти Бюро та розрахунок необхідного резерву

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами було встановлено, що станом на 31/12/2013 на супроводженні юридичного департаменту перебували 499 судових справ, у яких МТСБУ виступало відповідачем чи третьою стороною. Загальна сума даних позовів перевищувала 20,000 тис. грн. Проте у фінансовій звітності в порушення вимог пунктів 14 та 18 П(с)БО 11 не було створено резерву можливих витрат у разі судового рішення не на користь М(Т)СБУ.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">У фінансовій звітності Бюро не відображаються суми вірогідних майбутніх виплат за судовими позовами, що призводить до заниження зобов'язань Бюро та некоректного відображення витрат (витрати відображаються не у періоді виникнення, а у періоді виплати згідно судового рішення).Дана невідповідність стала однією з підстав для висловлення умовно-позитивної думки стосовно фінансової звітності за 2013 рік..
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">На кожну звітну дату проводити аналіз відкритих проти М(Т)СБУ судових справ.Оцінювати ризик можливого рішення не на користь Бюро та відповідну суму майбутніх виплат, і відображати у фінансовій звітності відповідне забезпечення.
Відповідь Бюро	

Проведення аналізу балансу невикористаної працівниками Бюро відпустки та розрахунок необхідного резерву

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами було встановлено, що станом на 31/12/2013 у фінансовій звітності в порушення вимог пунктів 13, 14 та 18 П(с)БО 11 не було створено резерву на виплату відпусток працівникам.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">У фінансовій звітності Бюро не відображаються суми вірогідних майбутніх виплат за невикористаними відпустками, що призводить до заниження зобов'язань Бюро та некоректного відображення витрат (витрати відображаються не у періоді виникнення, а у періоді виплати).
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Провести аналіз днів невикористаної відпустки у розрізі окремих співробітників.Розрахувати та відобразити у фінансовій звітності резерв на виплату відпусток.
Відповідь Бюро	

Рекомендації щодо обліку залишків за операціями з іншими Бюро

Проведення інвентаризації та класифікації залишків за операціями з Бюро інших країн

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами встановлено, що М(Т)СБУ обліковує залишки за операціями з іноземними Бюро на рахунку 3779. При цьому, на даному рахунку обліковуються як активні, так і пасивні залишки. Для цілей підготовки фінансових звітів використовується згорнуте сальдо рахунку 3779. Звірка з іноземними Бюро не проводиться.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">• Згортання активних і пасивних залишків з Бюро різних країн призводить до заниження відповідних сум дебіторської та кредиторської заборгованості у фінансовій звітності Бюро.• Облік на згорнутій основі ускладнює звірку з іноземними Бюро
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Провести інвентаризацію залишків з іноземними Бюро.• Виділити залишки за пасивними операціями (суми кредиторської заборгованості) на окремий аналітичний рахунок.• Запровадити процедуру річної (за необхідності квартальної) звірки залишків за активними та пасивними операціями з іноземними бюро.
Відповідь Бюро	

Переоцінка валютних залишків за операціями з Бюро інших країн

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами встановлено, що М(Т)СБУ обліковує залишки за операціями з іноземними Бюро, деноміновані у іноземній валюті за курсом, встановленим на дату здійснення операції. Всупереч П(с)БО 21.7(а) переоцінка залишків на звітну дату не проводиться.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Невідображення переоцінки валютних залишків на дату балансу призводить до викривлення доходів (витрат) від курсових різниць, і відповідно занижує (завищує) еквіваленти сум залишків, відображені у звітності.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">На кожну звітну дату здійснювати переоцінку валютних залишків за монетарними статтями балансу.Результат переоцінки відобразити у звіті про сукупний дохід.
Відповідь Бюро	

Рекомендації щодо обліку основних засобів

Перекласифікація адміністративної будівлі на Русанівському бульварі

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами було встановлено, що всупереч П(с)БО 32.5.1 та 32.16 адміністративна будівля МТСБУ (Русанівський бульвар, 8) обліковувалась як інвестиційна нерухомість.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">• Відображення операційної нерухомості як інвестиційної вводило в оману користувача фінансової звітності щодо цілей використання об'єкту основних засобів та напрямків інвестиційної діяльності Бюро
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Дотримуючись принципу привалювання сутності над формою відобразити адміністративну будівлю МТСБУ (Русанівський бульвар, 8) у складі основних засобів Бюро.• Застосовувати аналогічний принцип для всіх майбутніх надходжень адміністративної нерухомості.
Відповідь Бюро	

Представлення всією сумою будівлі (у тому числі капіталізованими ремонтами) одного фонду

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами було встановлено, що повна вартість будівлі на Русанівському бульварі (в тому числі 1,530 тис. грн. капітальних ремонтів, здійснених після набрання чинності законом Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів) обліковується як така, якою представлено фонд захисту потерпілих, у той час як відповідно п.4.3 Положення про централізований страховий резервний фонд захисту потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах, вищезазначена сума ремонтів не може представляти ФЗП, а натомість має бути використанням фонду фінансування діяльності
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">• Поточний підхід до обліку будівлі на Русанівському бульварі не відповідає внутрішнім нормативним документам Бюро
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Привести до відповідності внутрішні положення та практичний підхід до обліку Будівлі.• Вивести будівлю з ФЗП, замістивши її частку будівлі у фонді грошовими коштами
Відповідь Бюро	

Перегляд строків корисного використання нерухомості

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами було встановлено, що Бюро відповідно до Наказу генерального директора №1089 від 20/04/2011 встановило строк корисного використання будівель 90 років. На нашу думку даний строк є необґрунтованим та не відображає реального строку, протягом якого Бюро отримуватиме економічні блага від використання активів
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Завищення строку корисного використання призводить до заниження амортизаційних відрахувань та завищення балансової вартості будівель, вводячи в оману користувачів фінансової звітності.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Переглянути існуючі та затвердити нові обґрунтовані строки корисного використання активів виходячи із об'єктивних очікувань керівництва Бюро.
Відповідь Бюро	

Документарний супровід введення в експлуатацію об'єктів основних засобів

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами було встановлено, що Бюро не проводить документарного оформлення введення основних засобів у експлуатацію (нам не було надано жодного акту введення в експлуатацію).
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Відсутність актів введення в експлуатацію призводить до неможливості перевірки коректності заповнення облікової системи, зокрема не дає можливість встановити дату початку використання та амортизації основного засобу, що може призвести до некоректного відображення амортизаційних відрахувань та балансової вартості об'єкту основних засобів
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Запровадити документарне оформлення введення об'єктів основних засобів в експлуатацію.
Відповідь Бюро	

Інвентаризація основних засобів

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами було встановлено, що облікова система Бюро не дозволяє отримати перелік основних засобів із інвентарними номерами, а також, що не на всі об'єкти основних засобів нанесені інвентарні номери.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Відсутність інформації про інвентарні номери основних засобів не дозволяє оперативно та повною мірою ідентифікувати основний засіб при інвентаризації, що може призводити до помилкового списання/оприбуткування об'єктів основних засобів та викривити інформацію про їх наявність
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Запровадити присвоєння інвентарних номерів усім без винятку об'єктам основних засобів, а також ведення в обліковій системі єдиного реєстру інвентарних номерів.
Відповідь Бюро	

Підхід до визначення малоцінних основних засобів та запасів

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	<p>В ході аудиту нами було встановлено, що всупереч П(с)БО 9.6 та абзацу 8 П(с)БО 7.4 окремі матеріальні цінності (наприклад автомобільні диски та шини) були неправильно класифіковані як запаси, у той час як інші (наприклад спецодяг) були ввідображені у складі основних засобів. Також в ході спільної з М(Т)СБУ інвентаризації основних засобів було встановлено, що частина придбаних основних засобів без відповідних документів перебувала у використанні інших установ (Нацкомфінпослуг, ДАІ) та фізичних осіб. Частина з них було повернуто, решту, у сумі історичної вартості 936 тис. грн., визнано недостачею.</p>
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">• Дана ситуація призводить до завищення балансових вартостей основних засобів та запасів, а також до заниження сум витрат поточних періодів.• Придбання та облік основних засобів, які використовуються іншими установами, вводить в оману користувача фінансової звітності щодо наявності та можливості та цілей використання основних засобів Бюро
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Посилити контроль за класифікацією основних засобів та запасів відповідно до вимог відповідних стандартів обліку.• Запровадити документарне оформлення та відповідне відображення у бухгалтерському обліку передачі основних засобів третім особам відповідно до суті операції.
Відповідь Бюро	

Рекомендації щодо обліку запасів

Інвентаризація бланків полісів

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами встановлено, що Бюро не проводить інвентаризацію наявних на звітну дату бланків полісів, що перебувають на відповідальному зберіганні. Натомість у звітності відображається вартість та кількість полісів на дату останньої заявки на їх отримання, повідомлена типографією у телефонному режимі.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Непроведення інвентаризації співробітниками Бюро (звірка лише в телефонному режимі) ставить під сумнів наявність бланків на звітну дату та призводить до можливого завищення суми запасів у фінансовій звітності.Відсутність звірки на звітну дату не дає можливості встановити кількість полісів, які фактично перебували на відповідальному зберіганні та призводить до некоректного відображення вартості запасів у фінансовій звітності.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Запровадити процедуру регулярної інвентаризації бланків полісів з обов'язковим фізичним обстеженням.Запровадити звіку кількості бланків на відповідальному зберіганні на звітну дату
Відповідь Бюро	

Посилення контролів при документарному оформленні реалізації бланків полісів

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	Реалізація бланків полісів відбувається зі складу друкарні без участі представників М(Т)СБУ, проте оформлюється актом передачі, пустий бланк якого з печаткою М(Т)СБУ заздалегідь передається типографії.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">• Наявність у друкарні порожніх документів із печаткою М(Т)СБУ створює ризик здійснення операцій від імені Бюро, але без його відома.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Переглянути процедуру оформлення видачі бланків страховикам, з оформленням актів прийому-передачі від імені друкарні, за дорученням М(Т)СБУ.
Відповідь Бюро	

Рекомендації щодо обліку грошових коштів та інвестицій

Ведення єдиного реєстру депозитних договорів

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	<p>Під час проведення аудиту нами встановлено, що у Бюро відсутній єдиний реєстр укладених депозитних договорів. Оригінали документів зберігаються у фінансового директора і він є єдиною людиною, яка має до них доступ.</p> <p>До облікової системи інформація про розміщені депозити здебільшого вноситься в результаті синхронізації із клієнт-банком.</p>
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">• Відсутність реєстру депозитних договорів при доступі до них однієї людини створює ризик невідображення договору в цілому чи окремих його положень (ставки, терміни) в обліковій системі, що може призвести до заниження суми фінансових інвестицій на звітну дату та процентних доходів за період.• Відсутність реєстру також унеможлиблює оперативне отримання та аналіз інформації щодо банків, термінів, відсоткових ставок, тощо.• Внесення інформації до облікової системи на основі даних клієнт-банку не відображає в ній ставки та строки за договором, що унеможлиблює автоматизацію нарахування процентних доходів.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Запровадити ведення реєстру депозитних договорів.• Забезпечити своєчасне внесення інформації (синхронізацію) з реєстру до облікової системи, зокрема відсоткових ставок, контрагентів, термінів, тощо.
Відповідь Бюро	

Класифікація грошових коштів та інвестицій

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами було встановлено, що Бюро відображає усі розміщені депозити (як довго, так і короткострокові), у складі грошових коштів та їх еквівалентів, а також не наводить у власній обліковій політиці визначення грошових еквівалентів.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	Відображення депозитів у складі грошових коштів призводить до викривлення фінансової звітності стосовно ліквідності даного активу, а відповідно, пов'язаних з ним фінансових ризиків.
Рекомендації	Ми рекомендуємо прописати в обліковій політиці визначення грошових еквівалентів, встановивши для них початковий термін погашення до трьох місяців. Інші короткострокові депозити визнавати короткостроковими фінансовими інвестиціями, а довгострокові депозити – довгостроковими фінансовими інвестиціями.
Відповідь Бюро	

Впровадження розрахунку процентного доходу, застосування принципу нарахування

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	<p>В ході аудиторських процедур нами було виявлено, що Бюро всупереч П(с)БО 15.20 обліковує відсоткові доходи за готівковим методом (в дату отримання готівки), а не за методом нарахування. Визнання доходу відбувається в момент синхронізації 1С і клієнт-банку. Розрахунок відсоткового доходу зі сторони Бюро не ведеться.</p>
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">• Відступ від методу нарахування є порушенням чинного законодавства з бухгалтерського обліку.• Невизнання нарахованих доходів занижує доходи звітного періоду та відповідні активи на дату балансу.• Відсутність самостійного незалежного від банку розрахунку відсотків створює підґрунтя до невиявлення помилок банку при нарахуванні відсотків на депозит.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Налагодити облік процентного доходу із застосуванням принципу нарахування.• Впровадити автоматичний розрахунок відсоткового доходу в обліковій системі Бюро.• На звітну дату здійснювати звірку відсоткового доходу розрахованого системою та відсотків, фактично нарахованих банком.
Відповідь Бюро	

Аналіз на знецінення грошових коштів та інвестицій

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами було встановлено, що Бюро досі визнає дебіторську заборгованість Укрпромбанку, ліцензія якого була відкликана НБУ 21 січня 2010 року. Сума заборгованості визнається у розмірі 9,122,219 грн. із відповідним резервом знецінення.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">• Одночасне визнання заборгованості та 100% резерву знецінення призводить до невиправданого збільшення валової вартості дебіторської заборгованості та суми резерву, що наводяться у примітках до фінансової звітності.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Ми рекомендуємо проводити своєчасний аналіз вірогідності повернення зарезервованих сум дебіторської заборгованості з метою прийняття своєчасних рішень щодо списання валових сум заборгованості за рахунок створених резервів.
Відповідь Бюро	

Рекомендації щодо обліку доходів і витрат

Забезпечення документарного супроводу обліку витрат

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами було встановлено, що Бюро здійснило виплати двом фізичним особам-підприємцям у сумах 123,400 грн. та 109,970 грн. за інформаційно-консультаційні послуги. Проте Бюро не змогло надати відповідні договори, лише акти виконаних робіт без опису наданих послуг.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">• Відсутність опису виконаних робіт у актах чи договорах унеможлиблює перевірку правильності відображення (класифікації) витрат у бухгалтерському обліку.• Оскільки акти виконаних робіт зазвичай укладаються на підставі договорів, саме договір встановлює права та обов'язки сторін і суми винагород, його відсутність може призвести до необґрунтованого завищення чи заниження сум відповідних витрат.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Ми рекомендуємо провести інвентаризацію всіх дійсних договорів М(Т)СБУ, а також закріпити у внутрішніх положеннях, що закупівля товарів та послуг здійснюється Бюро лише на умовах укладання договорів.
Відповідь Бюро	

Своєчасність надходження документів до відділу бухгалтерського обліку з інших департаментів

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	В ході аудиту нами було встановлено, що акти виконаних робіт із впровадження централізованої бази даних на суму 558 тис. грн., датовані 2011 роком, були передані відділом інформаційних систем до бухгалтерії лише у 2013 році.
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">Через відсутність актів бухгалтерія не відобразила надходження нематеріальних активів у відповідному періоді, що призвело до заниження їх балансової вартості та некоректного подальшого нарахування амортизації.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Запровадити безпосередню передачу третіми особами відділу бухгалтерського обліку первинних документів, на основі яких здійснюються бухгалтерські записи.Запровадити контроль за своєчасним отриманням документів від третіх осіб.
Відповідь Бюро	

Визнання витрат в періоді їх понесення, забезпечення відповідності доходів та витрат

Пріоритет	Високий
Опис виявленої проблеми обліку та звітності	<p>В ході аудиту нами було встановлено, що Бюро відображає витрати на послуги, отримані від третіх осіб у періоді, коли був отриманий відповідний акт виконаних робіт. Через це, наприклад, витрати на роботи виконані у 2013 році ТОВ «ЕмВі-Партнерс» на суму 4,946 грн. (Акт про виконані роботи №74 від 20/12/2013) були відображені у складі витрат 2014 року, після отримання зазначеного акту. Нами був виявлений один випадок визнання винагороди за врегулювання за виплатою, здійсненою у 2012 році, після звітної дати (у 2013 році).</p>
Ризики / Ефект на звітність чи користувача звітності	<ul style="list-style-type: none">• Відображення витрат у періоді отримання акту виконаних робіт не відповідає вимогам П(с)БО 16.7 та призводить до викривлення суми витрат звітного періоду.• Визнання винагороди за врегулювання у періоді, відмінному від періоду виплати, суперечить принципу відповідності доходів і витрат.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Посилити контроль за відображенням витрат у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені, та визнанням відповідних доходів.• Витрати за актами, отриманими після звітної дати повинні відображатись як коригуючі проведення до витрат попереднього періоду.
Відповідь Бюро	

I. Рекомендації щодо ІТ-середовища Бюро

Загальні рекомендації щодо інформаційної безпеки

Посилення вимоги до паролів

Пріоритет	Середній
Спостереження	<p>У ході аудиту ІТ контролів у Бюро ми відзначили, що доступ до критично важливих програм і доступ до особистих ПК користувача захищені паролем. У той же час ми визначили, що пароль налаштування Microsoft Active Directory, ЦБД МТСБУ та 1С не відповідають вимогам складності. Також ми відзначили, що користувачі ЦБД МТСБУ та 1С не зобов'язані змінювати пароль на регулярній основі та зміна паролю при першому вході до програми не є обов'язковою.</p>
Потенційні ризики	<ul style="list-style-type: none">Слабкі налаштування паролів та той факт, що пароль не змінюється впродовж довгого часу може привести до ризику неавторизованого доступу до програм, фроду, доступу та знищенню критичної бізнес інформації.
Рекомендації	<p>Ми рекомендуємо Бюро налаштувати відповідні парольні настройки у критичних бізнес програмах:</p> <ul style="list-style-type: none">Умови складності: паролі повинен мати щонайменше одну велику літеру, одну малу літеру, одну цифру та один спеціальний символ.Пароль повинен регулярно змінюватися користувачем. Ми рекомендуємо налаштувати максимальний вік паролю не більше 90 днів.
Відповідь керівництва	

Посилення контролів в управлінні доступом

Пріоритет	Середній
Спостереження	Під час аудиту загальних ІТ контролів ми визначили, що доступ до ІТ систем надається співробітникам Бюро на підставі письмових заяв від керівництва, та під час звільнення кожен співробітник Бюро повинен відвідати ІТ Департамент з обхідним листом для блокування облікового запису. Але у той самий час, ми визначили, що Бюро не проводить регулярних звірок облікових записів користувачів.
Потенційні ризики	<ul style="list-style-type: none">• Без правильно створених та задокументованих процесів видалення або регулярного перегляду прав доступу користувачів із нормальним та привілейованим доступом, існує ризик неавторизованих змін у критичних системах та даних, або розголошення конфіденційної інформації.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Ми рекомендуємо керівництву Бюро розробити та задокументувати процедуру регулярної звірки всіх активних та заблокованих облікових записів із інформацією надану співробітниками відділу кадрів. Ця процедура повинна бути регулярною і ми рекомендуємо проводити її не рідше ніж раз на рік.
Відповідь керівництва	

Посилення фізичної безпеки у серверних кімнатах

Пріоритет	Низький
Спостереження	<p>Під час нашого огляду фізичної та безпеки оточення Бюро, ми визначили, що область для покращення існує. Приміщення, в якому знаходяться сервери має недостатньо засобів та заходів захисту. Зокрема не встановлені:</p> <ul style="list-style-type: none">• детектори вологості та затоплення приміщення• дизельні генератори
Потенційні ризики	<ul style="list-style-type: none">• Адекватний контроль оточення знижує ризик пожежі, повені, та виходу з ладу обладнання, які можуть завдати шкоди комп'ютерним системам і призвести до фінансових втрат і простою системи.• Відсутність дизельних генераторів може спричинити зупинку всіх критичних ІТ систем на значний проміжок часу у разі відсутності електропостачання на значний проміжок часу.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• Ми рекомендуємо керівництву Бюро розглянути можливість встановлення детекторів вологості та затоплення приміщення, а також придбання та встановлення дизельного генератору.
Відповідь керівництва	

Рекомендації щодо інформаційного забезпечення неперервності діяльності

Окреме збереження копій даних від їх оригіналів

Пріоритет	Середній
Спостереження	<p>Під час аудиту загальних ІТ контролів Бюро ми відзначили, що керівництво приділяє достатню увагу створенню резервних копій даних. Для всіх баз даних критичних ІТ систем створені інструкції по резервуванню даних, які виконуються автоматично. Також ми визначили, що копії даних регулярно відтворюються в тестове середовище для тестування. Однак, у той самий час, ми з'ясували, що резервні копії зберігаються в одному приміщенні із основними носіями даних.</p>
Потенційні ризики	<ul style="list-style-type: none">Знаходження резервних копій в одному приміщенні з оригіналами може призвести до того, що при фізичному знищенні споруди будуть втрачені як оригінали даних, так і їх копії.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">На нашу думку, Бюро повинне зберігати резервні копії даних на суттєвому віддаленні від основної серверної кімнати. Слід розробити відповідні правила та процедури резервування та зберігання копій даних, визначити відповідальну людину за цей процес. Дана Документація має бути затверджена керівництвом Бюро.
Відповідь керівництва	

Тестування плану неперервності бізнесу та відновлення після аварій

Пріоритет	Низький
Спостереження	<p>Під час аудиту загальних ІТ контролів Бюро ми відзначили, що керівництво створило документ, який описує інструкції з архівування та відновлення систем після аварій. Також ми відзначили, що он-лайн ІТ системи Бюро знаходяться в окремому центрі обробки даних, який гарантує доступність 24x7. Ми з'ясували, що Бюро підписало контракт на розгортання своїх ІТ систем на окремому центрі обробки даних, але, у той самий час, ми визначили, що план розгортання ІТ систем не є протестований.</p>
Потенційні ризики	<ul style="list-style-type: none">Відсутність тестування плану неперервності бізнесу та розгортання ІТ систем на резервній ІТ інфраструктурі може привести до ризику, що розроблений план відновлення після аварій може бути не ефективним і резервна ІТ інфраструктура та центр обробки даних буде не здатною обслуговувати ІТ системи Бюро.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">Ми рекомендуємо керівництву Бюро розглянути можливість повного тестування планів неперервності бізнесу та відновлення після аварій, включно із розгортанням всіх ІТ систем у резервному центрі обробки даних. Таке тестування повинно проводитися раз на рік і результати тестування повинні бути враховані при оновленні планів неперервності бізнесу і відновлення систем.
Відповідь керівництва	

Рекомендації щодо управління змінами

Управління змінами: Недоліки в управлінні змінами

Пріоритет	Середній
Спостереження	Під час огляду ІТ систем Бюро ми відзначили, що існує не задокументована та узгоджена керівництвом процедура управління змінами для ІТ систем – 1С та InsCom. Також ми з'ясували, що тестові плани, протоколи та накази на впровадження не створюються при здійсненні змін в цих ІТ системах Бюро.
Потенційні ризики	Відсутність формалізованого контролю за процесом управління змінами в ІТ ресурсах Бюро може призвести до наступних ризиків: <ul style="list-style-type: none">• відсутність тестових робіт, щодо перевірки життєздатності змінених програмних продуктів, що може призвести до зниження надійності ПЗ та втраті цілісності даних;• не відповідність внесених змін до ПЗ до поставлених керівництвом Бюро пріоритетів розвитку;• відсутність документації може призвести до ускладнень щодо контролю за ПЗ та подальшим їх розвитком.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none">• На нашу думку, слід розробити та затвердити методологію контролю за внесенням змін до програмних продуктів (життєвий цикл розробки програмних продуктів). Цей документ повинен регламентувати процес внесення змін в ІТ системи та інфраструктуру та враховувати досвід із найкращих світових практик та методологій із впровадження змін.
Відповідь керівництва	

Наименование «Делойт» относится к одному либо любому количеству юридических лиц, включая их аффилированные лица, совместно входящих в «Делойт Туш Томацу Лимитед», частную компанию с ответственностью участников в гарантированных ими пределах, зарегистрированную в соответствии с законодательством Великобритании (далее — ДТТЛ); каждое такое юридическое лицо является самостоятельным и независимым юридическим лицом. ДТТЛ (также именуемое как «международная сеть «Делойт»») не предоставляет услуги клиентам напрямую. Подробная информация о юридической структуре ДТТЛ и входящих в нее юридических лиц представлена на сайте www.deloitte.com/about. Подробная информация о юридической структуре компании «Делойт» в СНГ представлена на сайте www.deloitte.com/ru/about.

«Делойт» предоставляет услуги в области аудита, налогообложения, консалтинга и корпоративных финансов государственным и частным компаниям, работающим в различных отраслях экономики. «Делойт» — международная сеть компаний, имеющая многолетний опыт практической работы при обслуживании клиентов в любых сферах деятельности более чем в 150 странах мира, которая использует свои обширные отраслевые знания, включая опыт оказания высококачественных услуг, позволяющие определить пути решения самых сложных бизнес-задач клиентов. Около 200 тыс. специалистов «Делойта» по всему миру привержены идеям достижения совершенства в предоставлении профессиональных услуг своим клиентам.

Настоящее сообщение содержит информацию только общего характера. При этом ни компания «Делойт Туш Томацу Лимитед», ни входящие в нее юридические лица, ни их аффилированные лица (далее — «сеть «Делойт»») не представляют посредством данного сообщения каких-либо консультаций или услуг профессионального характера. Ни одно из юридических лиц, входящих в сеть «Делойт», не несет ответственности за какие-либо убытки, понесенные любым лицом, использующим настоящее сообщение.